

tét, miről egész életével bizonyosságot tett, és Istenbe vetett feltétlen hitét, ami minden cselekedetében és egész magatartásában megnyilatkozott.

Az isteni törvények szerint te is elérkezel egyszer életutad végére, gyötrelmeid Getsemáné-kertjébe. Könyörögsz te is majd: „Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem e keserű pohár.“ Tudod-e majd tovább folytatni: — „De ne úgy legyen, amint én akarom, hanem úgy, amint te“, vagy lázadazol az ég ellen és minden ellen, ami körülvesz? Bele tudsz-e nyugodni az Ő akaratába? Ha igen, Jézus itt is példát adott.

A „nagy csalódás“ a te lelkedből is kisajtolja egyszer elhagyatottságod keserű jajszavát: „...szomorú az én lelkem mindhalálíg!“ S fájdalomban te is felsóhajtasz: „Én istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?“ Elhagyatottságodból vissza tudsz-e térni úgy, hogy isteni megbocsátásért könyörögj azokért, akik téged valaha is bántottak, hogy aztán végül kibékülten, megnyugodva az Atya kezébe tedd le a te lelkedet? Ha igen, Jézus példáját követed. Az ő nyomdokain léped át az élet és halál határát.

Jézus a lelki kincsek és szolgálata példaadása mellett az utolsó vacsora alkalmával látható, anyagi emléket is adott. A mindennapi élet nélkülözhetetlen táplálékát, a kenyeret és a bort, mint az ő megtöretett testének és kiontott vérenek szimbólumait. Ezek a maradandó emlékek most is itt vannak az asztalon.

Mindenkinek vannak emlékei. A kenyér és bor vétele visszavezet a múltba, megnyugtat a jelenben, s biztos út a jövő felé. Emlékezzünk mindnyájan! Én is emlékezem e helyen, ahol megkezdtem életem pályáját. Látom a 42 évvel ezelőtti önmagamot. Látom az egyházközösség akkori törhetetlen hitű, próféták sorsát viselő, vasakarátú, erős, munkabíró lelkészét, munkás gyülekezetét, akkori gyermekeit, ifjait és véneit. Isten tegye áldottá emlékezésünket, s adjon erőt hivatásunk maradéknélküli teljesítéséhez, Jézus példája követésére, hogy amiként ő cselekedett, mi is akképpen cselekedjünk. Amen.

FÜLÖP DEZSŐ

A SZOLGÁLATRA VALÓ ELKÖTELEZÉS

Lelkészársaim nevében őszinte tisztelettel köszönöm a Főtisztelendő Úr főpásztori, de ugyanakkor atyai szavait, melyekkel szólott hozzánk.

Ebben az ünnepi órában úgy érezzük, hogy Isten és szüleink után elsősorban egyházunknak tartozunk hálával és köszönettel. Ugyanilyen tisztelettel és elismeréssel gondolunk Szocialista Köztársaságunkra. Jöleső érzések között gondolunk arra, hogy országunkban a vallásszabadság, a felekezetek közötti testvéri kapcsolat, az ember és a munka megbecsülése, a béke és a biztonság élő valóság.

Köszönetünk hiányos lenne, ha elfeledkeznénk teológus éveinkről, tanárainkról, akik felelősségteljesen, minden igyekezetükkel azon fáradoztak, hogy minket bevezessenek a teológiai tudományok világába és felkészítsenek a lelkeszi szolgálatra. Ezzel a felkészültséggel és hivatástudattal vállaltuk a lelkeszi munkát, nem mint külső kényszert, hanem mint hivatást, nem mint pusztá megélhetést, hanem mint hűséges szolgálatot. Mi, késői tanítványok, Jézus evangéliumának hirdetői céltudatosan, hittel, erős akarattal és kitartással arra törekszünk, hogy híveink, akiknek szolgálatában állunk, megismerjék az evangéliumot. Isten nem elérhetetlen távol-ságban és magasságban uralkodik a világ felett, mert ő a mi szerető, gondviselő Atyánk. Minden benne hívő ember el tud jutni hozzá és megtalálhatja őt, ha lélekben és igazságban közeledik feléje. Mert Isten mindenütt jelen van, „őbenne élünk, mozgunk és vagyunk“. Jézus evangéliuma szerint az embernek megvan a lehetősége arra, hogy a tökéletesedés útján szüntelenül előbbre haladjon, hogy embertársait testvérként szeresse, hogy életében az örökérvényű értékeket keresse és azokat szolgálja.

Főtisztelendő Püspök Úr atyai szavai a lelkeszi hivatás felelősségteljes vállalására, Isten és az ember szolgálatára serkentenek. Úgy, amint Balázs Ferenc vallotta: „Elvetem magam a rög alá, hadd lám, kikelek-e, lesz-e rajtam virág, termek-e gyümölcsöt?“

Ezekkel a gondolatokkal köszönöm meg felavatott lelkészársaim nevében a Főtisztelendő Úr útmutatását. A gondviselő Isten áldja meg egyházunkat, hazánkat és az egész emberiséget. Amen.

KÖVETÉSRE MÉLTÓ PÉLDAKÉPÜNK

Nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy Berde Mózsára, egyházunk legnagyobb jótevőjére emlékezzem.

Berde Mózsa a nép érdekében végzett, főképpen pedig a szabadságharc alatt kifejtett jelentős tevékenysége méltatásával a történetírás elég mostohán bánt. Ennek okát Egyed Ákos *Háromszék 1848—1849* című nemrégien megjelent kiváló munkájában abban látja, hogy hálásabb volt foglalkozni a népi hőssel, Gábor Aronnal, és ezért a Berde Mózsa emléke bizonyos mértékben háttérbe szorult. Egyházunk a XIX. század e nagy unitárius személyiségéről nem feledkezett meg; a róla írt tanulmányok és a főtanácsi gyűlések alkalmával elhangzott pohárköszöntők által igyekszik példaadó életét ébren tartani.

Berde Mózsa 1815-ben született és 1893-ban, 78 éves korában, 88 évvel ezelőtt hunyt el. Jelentős közéleti tevékenységet fejtett ki; a szabadságharcban betöltött szerepén kívül mint ügyvéd, kormánybiztos, országgyűlési képviselő, minisztériumi főtisztviselő az ország életében fontos szerepet játszott. Korai nyugdíjbamenetele után évtizedeken át egyházunkban jogtanácsosi, jószágfelügyelői minőségében, valamint különböző bizottságok elnökeként áldásos munkát végzett. Emlékét azonban elsősorban az egyháznak végrendeletileg hagyott fejedelmi alapítványa őrzi. Egyik életrajzírója, Szentmártoni Kálmán szerint Erdélyben Bethlen Gábor fejedelem óta senki iskolai célokra nálánál többet nem áldozott. Amikor végrendeletét az egyházhoz beadta, többek között ezeket mondta: „Egész életemben egy célért küzdöttem; sokszor gúny és neveltség tárgya voltam; rongyosan jártam, magamtól minden élvezetet megvontam. Isten igyekezetemet megáldotta, fáradságomat megjutalmazta; hiszem, hogy egyházunk, főképpen pedig a tanuló ifjúság sok gonddal ápolt munkám gyümölcsét élvezni fogja.”

A Berde-hagyaték tette lehetővé, hogy Kolozsváron a század első évében az Unitárius Kollégium új épülete felépüljön. A hagyaték másik jelentősége abban áll, hogy egyházunkban először az 1899—1900. iskolai évben lépett életbe az azóta fogalommal vált Berde-cipó segélyezés. Az alapítványozó rendelkezése szerint a kolozsvári főiskolán 100, a tordai és székelykeresztúri középiskolákban 50—50 szegénysorsú, jó tanuló részére naponként három cipónak kellett kiosztásra kerülnie. Ez az alapítvány évtizedeken át több száz ifjú tanulását tette lehetővé, aminek felmérhetetlen jelentősége volt.

Berde Mózsa egy alkalommal úgy nyilatkozott, hogy vagyont tudással és takarékosággal szerzett. Valóban Ő az a nagy lemondó és az a nagy áldozatos lélek volt, aki lemondott a földi élvezetekről, hogy áldozhasson szegény ifjak megmentésére, fejlődésük biztosítására. Tőle elsősorban nem földi vagyont örököltünk, hanem a nemes cél érdekében való lemondásnak és áldozatkészségnek a lelki örökségét. Ebben ő legnagyobb, minden időben követésre méltó példaképünk.

Ilyen gondolatokkal áldozunk kegyelettel cselekvésre ösztönző emlékének.

Dr. FERENCZ JÓZSEF

BARTÓK BÉLA EMLÉKEZETE

Testvéri szeretettel és igaz érzésekkel köszöntöm a Románia Szocialista Köztársaság unitárius egyházának híveit brassói emlékezetes lelkészavató zsinatukon. Köszönöm a meghívást az egyház vezetőségének.

Engedjék meg, hogy a rendelkezésemre álló időt arra fordítsam, hogy szóljak röviden arról az emberről, akinek születése századik évfordulójáról való megemlékezésre az ENSZ is felhívta a világ figyelmét, akinek életműve egyaránt kedves a magyar és a román nép előtt. Az 1881. márc. 25-én született Bartók Béla Szülőházát Nagyszentmiklóson román és magyar emléktábla jelöli.